הכא ביתר מעשר. והשתא לא גריס לשנויי לריש הא דידיה הא דרביה:

כי פליגי בשיש ברגליה שלשה וגבוהה עשרה. והא דאמרינן בפרק קמא דשבת (ד׳ ז:) זרק למעלה מי׳ והלכה ונתה בתור כל שהוא בתו לתחלוקה ר׳ מאיר ורבנן דפליגי בתוקקין להשלים אומר ר״י דמיירי בתורין שדרכן לעשות בשעת בנין שמפוצלין לרשות הרבים ולגד רשות היחיד[1] רחבין ארבעה על ארבעה דבעינן אחר לא הוה אמרינן לרבי מאיר תוקקין כדמשמע הכא:

פיאה מותרת לענין כלאים אבל לא לשבת ור׳ יוחנן אמר כמחיצות לשבת דלא כך מחיצות לכלאים דלא בשלמא דריש לקיש אדר״ל לא קשיא הא דידיה הא דרביה אלא דרבי יוחנן אדר׳ יוחנן קשיא אי אמרת בשלמא התם על גבן הכא מן הצד שפיר אלא אי אמרת אידי ואידי מן הצד מאי איכא למימר לעולם אידי ואידי מן הצד התם בעשר הכא ביותר מעשר ומנא תימרא דשני לן בין עשר ליותר מעשר[6] דאמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש לא כך היה המעשה שהלך רבי יהושע אצל ר׳ יוחנן בן נורי ללמוד תורה אף על פי שבקי בהלכות כלאים ומצאו שיושב בין האילנות ומתח זמורה מאילן לאילן ואמר לו רבי אי גפנים כאן מהו לזרוע כאן אמר לו בעשר מותר ביותר מעשר אסור במאי עסקינן אילימא על גבן יותר מעשר אסור והתניא [6] היו שם קנין הדוקרנין ועשה להן פיאה מלמעלה אפי׳ ביותר מעשר מותר אלא לאו מן הצד וקאמר ליה בעשר מותר יותר מעשר אסור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה ולא כלום ואמר רב חסדא צורת הפתח שאמרו [8]צריכה שתהא בריאה כדי להעמיד בה דלת ואפילו דלת של קשין אמר ריש לקיש משום ר׳ ינאי צורת הפתח צריכה היכר ציר [9] מאי היכר ציר אמר רב אויא אבקתא אשכחינהו רב אחא בריה דרב אויא לתלמידי דרב אשי אמר להו אמר מר מידי בצורת הפתח אמרו ליה לא אמר ולא כלום[9] תנא צורת הפתח שאמרו קנה וקנה מכאן וקנה על גביהן צריכין ליגע או אין צריכין ליגע רב נחמן אמר [2]אין צריכין ליגע ורב ששת אמר צריכין ליגע אזל רב נחמן ועבד עובדא בי ריש גלותא כשמעתיה א״ל רב ששת לשמעיה רב גדא זיל שלוף שדינהו אזל שלף שדינהו אשכחוהו דבי ריש גלותא חבשוהו אזל רב ששת קם אבבא א״ל גדא פוק תא [3] נפק ואתא אשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל אמר ליה תני מר מידי בצורת הפתח א״ל אין [4] תנינא כיפה ר״מ מחייב במזוזה וחכמים פוטרין ושוין [5]שאם יש ברגליה עשרה שהיא חייבת אמר אביי הכל מודים אם גבוהה עשרה ואין ברגליה שלשה אי נמי יש ברגליה שלשה ואין גבוהה עשרה ולא כלום כי פליגי ביש ברגליה ג׳ וגבוהה עשרה ואין רחבה ארבעה ויש בה לחוק להשלימה לארבעה [7] ר׳ מאיר סבר חוקקין להשלים ורבנן סברי אין חוקקין להשלים א״ל (פ) [10] אי משכחת להו לא תימא להו לבי ריש גלותא ולא מידי מהא מתניתא דכיפה: **מתני׳** [11] הכשר מבוי ב״ש אומרים לחי וקורה וב״ה אומרים או לחי או קורה רבי אליעזר אומר לחיין משום ר׳ ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני ר״ע לא נחלקו ב״ש וב״ה על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שהוא ניתר או בלחי או בקורה על מה נחלקו על רחב מארבע אמות ועד עשר שב״ש אומרים לחי וקורה וב״ה אומרים או לחי או קורה א״ר עקיבא על זה ועל זה נחלקו: **גמ׳** כמאן [12] דלא כחנניה ולא כתנא קמא אמר רב יהודה הכי קאמר הכשר מבוי סתום כיצד ב״ש אומרים לחי וקורה וב״ה אומרים [1]או לחי או קורה ב״ש אומרים לחי וקורה למימרא דקא סברי ב״ש ארבע מחיצות דאורייתא לא לזרוק משלש הוא דמיחייב לטלטל עד דאיכא ארבע ב״ה אומרים או לחי או קורה לימא קא סברי ב״ה שלש מחיצות דאורייתא לא לזרוק משתים הוא דמיחייב לטלטל עד דאיכא שלש: | ר׳ אליעזר אומר לחיין: איבעיא להו ר׳ אליעזר לחיין וקורה קאמר או דילמא לחיין בלא קורה קאמר ת״ש [13] מעשה ברבי אליעזר שהלך אצל רבי יוסי בן פרידא תלמידו לאובלין

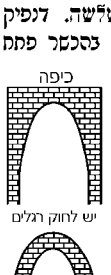

הומל וגבוה יש הכשר רוחב פתח רואין שבעה העליונים כאילו הן חקוקין מצפיים וגרחבים למדת הרגליים: **מתני׳ על מבוי שהוא פחות מארבע אמות.** רוחב פתחו: **גמ׳ כמאן דלא כחנניה כו׳.** דקא סלקא דעתיה דהכי קאמר הכשר מבוי מפולש ב״ש אומרים כו׳: **ד׳ מחיצות דאורייתא.** הלכה למשה מסיני היא מחיצות דצניר מד׳ מחיצות לא הוי רשות היחיד משום הכי בעי לחי וקורה דמיהו מחיצה מעלייתא: לזרוק. מרה״ר לתוכו משלש הוא דמיחייב דשלש מחיצות דאורייתא לשוויה רה״י אבל לטלטל בתוכו גזור רבנן עד דאיכא ארבע: לאובלין

אמר להו תנא, ועי׳ על זה בראש״ש ובהג׳ מיימוניות פט״ז שבת הי״ט ובריטב״א (דק״ס): [2] בדפו״ר שהקוף **רחבה להתיר** לטלטל בה: [7] בדפו״ר נוסף **אמר** אביי. לפרושי וכו׳, ועי׳ בריטב״א ביאור ב׳ הגיהסאות (ועי׳ חזו״א א״ח עא, א): [8] בדפו״ר נוסף ואין ברגליה שלשה **גובה שנתמעט רחבה מארבעה קודם שיגביה שלשה ולא** כלום **ואפילו יש כאן בדי לחוק** כצ״ל ומכ״ו (וע״ע ליקוטי רש״י): [9] יש להוסיף ולצד דה״י הן רחבין ד׳ (באה״מ), וע״ע תוס׳ בשבת שם:

מזוזות אלא הקונדס נתן במקום מזוזות: **תנא קנה מיכן וקנה מיכן** וקנה על גביהן ואמר רב חסדא צריכה שתהא בריאה כדי לקבל דלת ואפי׳ של קשין. **וא״ר ינאי צריכה היכר** ציר והיא (אבקתקין) [אבקתא] פי׳ ידות כדמתרגמינן שתי ידות תרתין צדין וכתיב הדלת תסוב על צירה והוא החלל החקוק על המשקוף להכניס בו ציר הדלת כדגרסינן (במכות כג) בענין הרצועה שמלקין בה. **אלא** אמר רבא אבקתא את היה. פי׳ נקבין שמקוחצין בהן הרצועה כי בעו מרפו בה מפקי לה וכי כבעו (מלקט) [מיקטר] בה לפום גברא׳: **איבעיא להו צריכין ליגע או לא.** פי׳ הקנים העשויין במזוזות צריכין ליגע בקנה שעל גביהן הנתון במשקוף או כיון שהקנים הללו הוו יתר מי׳ טפחים ולמעלה והקנה שהוא במשקוף אינן נוגעין בו אלא הוא [מונח] על אחרים גבוהין מאלו והם מופרדין זה מזה יתר מד׳ אמות אין קרובים פחות מד׳ טפחים מאי **אמר רב נחמן אין צריכין ליגע** עבד רב נחמן עובדא כשמעתיה שעשה צורת הפתח שלא היו מגיעין ב׳ הקנים העשויין במזוזות על הקנה העליון העשוי במשקוף. ואמר רב ששת לגדא שמע׳ (זר) [זיל] שדינהו ושדהנו חבשוה עבדי דרב נחמן לגדא. קם רב ששת אבבא קרא גדא פוק ושבקוה ונפק. **אשכח רב ששת לרבה בר שמואל** א״ל תני מר משנה בצורת הפתח. אין תנינא כיפה ר״מ מחייב במזוזה וחכמים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה (וחכמים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה) שמעינן מינה שאע״פ שאינן מגיעות המזוזות למשקוף שער מעליא הוא כרב נחמן. **א״ל רב ששת אי משכחת להו** לאלו שחלקו עלי לא תימא להו המזוזות נקרא פתח ושער לדברי הכל חייבת במזוזה (וחכמים פוטרין ושוין שאם יש ברגליה) מתניתא מהא דכיפה. **אמר אביי הכל מודים** אם כיפה זו רחבה ד׳ טפחים ואין ברגליה ג׳ ולא כלום היא דכל פחות מג׳ כלבוד דמי. (ואפילו סבר ליכא). וכן יש ברגליה ג׳ ואינה רחבה ד׳ ולא כלום היא דכל פחות מד׳ לא הוי מקום. כי פליגי דיש ברגליה ג׳ ורחבה ד׳ ואין גבוה עשרה ויש בה לחוק ולהשלימה לעשרה. ר׳ מאיר סבר הואיל ויש בה ברגליה עשרה וחייבת במזוזה כי פתח מעליא הוא. ורבנן סברי הואיל ואינו חקוק לא אמרינן רואין כאילו הוא חקוק השתא מיהא אין ברגליה עשרה: **פיסקא הכשר מבוי ב״ש אומרים לחי וקורה כו׳.** ואמרינן מתניתין דקא תני לחי וקורה. **ובה״א** או לחי אי קורה קס״ד דמתניתין במבוי מפולש לרה״ר לפיכך אמרינן כמאן [לא] כת״ק דבריית״א דקתני עושה צורת פתח מיכן ולחי אי קורה מיכן ולא כחנניה דתני לב״ש דתניא דלת מיכן ודלת מיכן ולב״ה דלת מיכן ולחי אי קורה מיכן. **ופרקינן א״ר יהודה הכי קאמר** הכשר מבוי סתום בג׳ רוחותיה כיצד מערבין בו בש״א לחי וקורה ובה״א או לחי אי קורה כו׳ דייקינן מדקתני במתני׳ הכשר מבוי לטלטל בו בש״א לחי וקורה היא לה מחיצה רביעית כדתנן ועוד א״ר יהודה מערבין למבוי המפולש כו׳ ואמר רבה התם לא תימא טעמא משום דסבר ב׳ מחיצות דאורייתא אלא משום דסבר פי תקרה יורד וסותם ולחי משום היכר. הלכך לב״ש ליתא לרה״י שמותר לטלטל בה עד דאיכא ד׳ מחיצות אבל ג׳ מבוי הוא ראע״פ שאין מטלטלין בו שאינה רה״י גמורה כרה״י דמי ואסור לזרוק מתוכו לרה״ר או מרה״ר לתוכו:

עין משפט
נר מצוה

מב א ב מי׳ פט״ז מהלכות שבת הלכה יט סמג עשין ם טוש״ע א״ח סי׳ שסג סעיף יפ:
מג ג מי׳ פ״ו מהלכות מוזזה הלכה ד סמג עשין מג טוש״ע י״ד סי׳ רפז סעיף ג (ובכ״ג אלפס בהלכות מוזזה דף עו:):
מד ד מי׳ פי״ז מהל׳ שבת הלכה ג סמג עשין ם טוש״ע א״ח סי׳ שסג סעיף ג וסעיף יד:

רבינו חננאל

וכיון דאסיקנא דבפתח מן הצד פליגי אמרי איני והאמר ר״ל משום ר׳ יהודה בן חנינא פיאה מתרת לענין כלאים אבל לא לשבת. ור׳ יוחנן אמר כשם שאינן מחיצוי לשבת כך אינן מחיצות לכלאים. בשלמא ר״ל לא קשיא הא דידיה הא דרביה אלא ר׳ יוחנן הכא אמר מתרת לכלאים והכא אמר אפילו לכלאים אינה מתרת בשלמא אי אמרת הכא דקאמר מתרת לכלאים בשעשה צורת הפתח על גבן והכא עשה מן הצד לפיכך זה שעל גבן מתרת וזה שמן הצד אינה מתרת. אלא אי אמרת אידי ואידי מן הצד קשיא. ושנינן לעולם תרוויהו מן הצד והא דאמר [דמתרת לכלאים] בפתח שהוא בעשר. והא דאמר אינה מתרת ביותר מעשר. והיינו דא״ל ר׳ יוחנן לר״ל לא כך היה המעשה שהלך ר׳ יהושע בן קרחה אצל ר׳ יוחנן בן נורי ללמוד תורה אע״פ שהיה בקי בהלכות כלאים ומצאו יושב בין האילנות כו׳ ואסיקנא אלא לאו מן הצד דש״מ עשר מותר יתר מ״ אסור: ירושלמי (בפיקרקי הל״ט) ר״ל בשם רבי יהודה בן חנינא נענ׳ ד׳ קנים בד׳ זויות הכרם. וקשר גמי מלמעלה מציל משום פיאה. א״ר יוחנן כמחיצות שבת כך מחיצות כלאים. א״ר יוחנן מעשה שהלך ר׳ יהושע בן קרחה אצל ר׳ יוחנן בן נורי והראהו שדה אחת (וחזותתה) [נבית חבירתא] היתה נקראת והיו שם פרצות יתר מעשר והיה נוטל אעים וסותם דוקרנין וסותם עד שמיעטן פחות מעשר. אמר כזו כך מחיצות שבת ואסיקנא א״ר אבהו כל אילין מיליא לענין מיסב ומיתן הא להורות אסירי. **תניא היו שם קנין דוקרנין** פי׳ נעוצין ועשה להן פיאה מלמעלה אפי׳ ביתר מעשר מותר: **גופא אמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד** פי׳ בלא תקרה ולא משקוף אלא מזוזות בלבד לא עשה כלום ויש שמפרש פתחא מן הצד כגון קנה עומד כנגד הקונדס הנערץ בזויות ונתן קנה על גביהן צדו אחד על הקנה וצדו אחד על הקונדס שנמצא כצורת פריצה ולא כצורת פתח שהרי לא עשה לה

מסורת הש״ס
עם הוספות

מ) [נקמן נח. תוספתא כלאים פ״ד], **נ)** [ממחות לג.], **ג)** יומא יא:, **ד)** [יומא שם שבת ז: ק. נקמן לג: קח:], **ה)** [נקמן לט: ב״ק מ:], **ו)** שבת קח. [נעיל ב:], **ז)** נעיל ו., **ח)** [תוספתא פ״מ].

הגהות הב״ח

(מ) גמ׳ מי משכחת להו לבי ריש גלותא לא תימא להו ולא מידי:

גליון הש״ס

גמ׳ נפק **ואתא אשכחי׳ רב ששת.** כעין זה נקמן דף לט ע״ב ומכ״ק דף לח ע״ב:

ליקוטי רש״י

אידי ואידי. שמיכן [שבת קמ:]. **אבקתא.** אותו חור שנתקקקופה שליר הדלת קונב בו [מנחות לג.]. **לישמעיה.** לשמעו [חולין קלג.]. **זיל.** לך [ובמות מה.]. **שדינהו.** השליכם [ע״פ פסחים סג.]. **אבבא.** כשער [ע״פ המיר לב:]. **פוק תא.** לא ממקומך [סנהדרין צז:]. **וחכמים פוטרין.** שאין שער גלוי רוחב ד׳ וכל כיפה מתקלרת ברגליה לפחות מד׳. **ושוין שאם יש ברגליה עשרה.** קודם שיתמיל העיגול ותתמעט רחבה שחיינת שלפי׳ שהכל סתום מי׳ ולמעלה יש שיעור פתח בגובהה י׳ ברוחב ד׳. **גבוהה עשרה.** מן הכל. **ואין ברגליה שלשה.** גובה שנתמעט רוחבה קודם שיגביה נגהה ג׳. ולא כלום היא. דכל פחות מג׳ גובה ברגליה סמיכתא היא ואין כאן לד שם פתח של ד׳ ואפי׳ ר״מ מודה שאין כאן המחלה לומר חקוק והשלם. **אי נמי יש ברגליה שלשה.** קודם שנתמעטו רחבה מד׳ ואינה גובהה יו״ד מן הכל ולא כלום היא. ביש ברגליה שלשה. ברוחב ד׳ ואינה רחבה ד׳ גובהה י׳ שקודם שהגביהה י׳ נתמעטו רחבה מד׳ ויש בה לחוק והלהרמיב המלל למעלה ברחבה על מעה שאין החומה חולמת ולכה מבחוץ לפי המלל הפנימי אלא החומה מלוכה למעלה מבחוץ לחלל כמשפט. ר׳ **מאיר סבר.** הואיל והתמיל גם ג׳ ברוחב ד׳ שם פתח עליו ורואין כאילו הוא חקוק למעלה להרמיב כמלמו שלמעה [זימה יא:]. חוקקין **להשלים.** דגר שאין בו שיעור ויש שם עוכי ורחב לחקוק ולהכניס לכשיעור אחריני ממאין דחקוק דמי [שבת ז:].

הגהות וציונים

[1] בכת״י ובדפו״ר נוסף **בכלאים** (ונוסחא ישרה היא מאד, דק״ס): **[2]** בכמה דפו״ר נוסף **[3]** בדפו״ר שהקוף: **[4]** בדפו״ר נוסף אמר אביי. לפרושי וכו׳, ועי׳ בריטב״א ביאור ב׳ הגיהסאות (ועי׳ חזו״א א״ח עא, א): **[5]** בדפו״ר נוסף ואין ברגליה שלשה **גובה שנתמעט רחבה מארבעה קודם שיגביה שלשה ולא** כלום **ואפילו יש כאן בדי לחוק** כצ״ל ומכ״ו (וע״ע ליקוטי רש״י): **[6]** יש להוסיף ולצד דה״י הן רחבין ד׳ (באה״מ), וע״ע תוס׳ בשבת שם:

לאובלין. מקום: הכי קאמר אינו צריך (ג) לא לחי ולא קורה כו'. והמי כלום דקאמר אהכך תוספת דמוספי בית שמאי ורבי אליעזר אדבית הלל קאי: וכמה. יהא פחות רוחבו מארבע אמות ויהא צריך תיקון: עד ארבעה. טפחים אפילו אינו רחב אלא אמה או ארבעה טפחים צריך לחי אבל בפחות מארבעה אינו צריך כלום: בפסי חצר. אם נפרצה למקום האסור לה צריכה שיור משני לדיה: מאן מודים. דקאמר ר' ירמיה רבי ומאי הלכתא דקאמר רב נחמן דמשמע מכלל דפליגי אף בפסי חצר: מאן פליג עליה רבנן. בני מחלוקתו של רבי: וגדולה באחת עשרה. דליכא אלא אלשה מכאן ואלשה מכאן וקתני גדולה מותרת: מימי. עלה מן היס: רבי היא וסבר לה כר' יוסי. דאמר [1] לחי רחב אלשה טפחים בעי ורבי יוחנן אליבא דרבנן קאמר דפס דקאמרי רבנן ארבעה טפחים הוא ובעי רוחות שני בעי משהויין: לשון ים שנכנס לחצר הוה. ופרנו הדופן במלואו: ולא אצרכוה אלא פס אחד. בראש הכותל ומותר למלאות מן המים לפנים ממקום המחילה ולא אמרינן קא ממלא מכרמלית לרשות היחיד: שהקילו חכמים במים. למלאות מהן ע"י תיקון כל שהוא: כדבעא מיניה בו'. אלמא יש להקל במים [מה] שאין [כן] במקום אחר להכי נקט חורבה דדרכה להיות שם מחילות תלויות: אלא במים. כגון גוזטרא שהיא למעלה מן היס בפרק כילד משתתפין (לקמן ד' פז:): מכל מקום. דשמואל אדשמואל קשיא: פירשוה. לדשמואל האי דקאמר בפס אחד היינו ארבעה טפחים והאי דקאמר שני פסים נקטינים כל דהו: בשלשה ומשהו סגי. דאימעיט [2] מארבעה ומו לא בעי מילי: דהא אמר רב אחאי. לעיל דפחות מארבעה לא צריך כלום: כאן בחצר. אצר מרובע או רחבו יותר מארבו [3] אע"ג דאימעיט מארבעה לא סגי בהכי: מבוי. ארבו יותר על רחבו: דרב אחאי תנאי היא. לקמן (ד) מפרש לה וליכא למיקס עלה דמילתא הילכך בעינן רוב הדופן עומד: שנכנס לחצר. דרך פירלת הכותל וכשלא נפרץ במלואו עסקינן מדמפליג בעשרה ליותר מעשרה [4]: אלא אם כן. עשו מחילה לגדור פירלת כותל החצר עד עשרה: אבל עשרה אין צריך כלום. שהרי יש שיור מכאן ומכאן: מימלא הוא דלא ממלאינן. משום דמטלטל מכרמלית לרשות היחיד: הא טלטולי מטלטלינן. דהאי חצר: במלואה. לאו דווקא אלא כל יותר מעשרה קרי ליה מלואה: לאחית

בפסי חצר. וקשה דגבי מבוי נקט נקט לשון לחי וגבי חצר נקט לשון פס בכולה שמעתא אף על גב דשייכים משהו: ורב נחמן אמר הלכה כר' אליעזר בפסי חצר. והא דלא קאמר הלכה כרבי בפסי חצר דהא סבר כרבי אליעזר דקאמרינן ומודים חכמים היינו רבי לר' אליעזר והוה ניחא טפי דאיהו איירי בחצר אלא א) דניחא ליה למנקט ר' אליעזר שנזכר במשנתנו וגרוך לומר דרבי ורבנן בחצר מרובעת פליגי דלרבנן סגי להו בפס משהו ולרבי גריך שני פסין של שני משהויין דאי בארבה יתר על רחבה פליגי קשיא דרב נחמן אדרב נחמן דהכא פסיק כרבי וכסוף שמעתא [5] קאמר רב נחמן נקיטינן דחצר שארכה יתר על רחבה ניתרת בלחי משהו אלא ודאי במרובע פליגי וגריך שני פסין של שני משהויין או בפס אחד של ארבעה כדאמר רב נחמן בסוף שמעתא דחצר מרובעת ניתרת בפס ארבעה ודלא כפירוש הקונטרס שפירש בסמוך מרוח אחת בד' משמי רוחות משהו לכאן ומשהו לכאן דהוי כרבנן דלרבנן סגי בפס אחד ומשהו [6] כדפירשנו אלא כרבי אחי דהכי הילכתא: וכי תימא בדופן שבעה דבארבעה הוי רוב דופן. והשתא אי נקט ארבעה לא הוי משמיענו מדוס יותר מברוב דופן דאדרבה השתא דנקט ברוב דופן הוי רבותא טפי דאע"ג דלא הוי ארבעה סגי הואיל ואיכא רוב דופן. למה לי ארבעה פירוש למה אטעיה להגריך ארבעה בשלשה ומשהו סגי דהשתא לא הוי גריך אפילו רוב דופן כיון שנתמעטו האויר מארבעה ויש ספרים דגרסי למה לי רוב דופן ולפי זה אתי שפיר בפשיטות [7] ואית ספרים דלא גרסי רוב דופן אלא למה לי [8] בתלתא ומשהו סגי והיא היא: הכא

לאובלין ומצאו שיושב במבוי שאין לו אלא לחי אחד אמר לו בני עשה לחי אחר אמר לו וכי לסותמו אני צריך א"ל יסתם ומה בכך אמר רשב"ג לא נחלקו ב"ש וב"ה על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שאינו צריך כלום על מה נחלקו על רחב מארבע אמות ועד עשר שב"ש אומרים לחי וקורה וב"ה אומרים או לחי או קורה קתני מיהת וכי לסותמו אני צריך אי אמרת בשלמא לחיין וקורה משום הכי אמר וכי לסותמו אני צריך אלא אי אמרת לחיין בלא קורה מאי לסותמו הכי קאמר וכי לסותמו בלחיין אני צריך אמר מר אמר רבן שמעון בן גמליאל לא נחלקו ב"ש וב"ה על מבוי שפחות מארבע אמות שאינו צריך כלום והא אנן תנן משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני ר"ע לא נחלקו ב"ש וב"ה על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שהוא ניתר או בלחי או בקורה אמר רב אשי הכי קאמר אינו צריך לחי וקורה כב"ש ולא לחיין כר' אליעזר אלא או לחי או קורה כבית הלל וכמה אמר [9] רב אחלי ואיתימא רב יחיאל [10] עד ארבעה אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מודים חכמים לרבי אליעזר בפסי חצר ורב נחמן אמר הלכה כר' אליעזר בפסי חצר [11] אמר רב נחמן בר יצחק מאן מודים רבי [12] הלכה מכלל דפליגי [מאן פליג עליה] רבנן דתניא [13] חצר ניתרת בפס אחד רבי אומר בשני פסין אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן חצר צריכה שני פסין אמר ליה רבי זירא לרבי אסי מי אמר רבי יוחנן הכי והא את הוא דאמרת משמיה דר' יוחנן פסי חצר צריכין שיהא בהן ד' וכי תימא ארבעה מכאן וארבעה מכאן והתני [14] רב אדא בר אבימי קמיה דרבי חנינא ואמרי לה קמיה דר' חנינא בר פפי קטנה בעשר וגדולה באחת עשרה כי סליק רבי זירא [15] ברוח אחת בארבעה משתי רוחות משהו לכאן ומשהו לכאן והדתני (16) אדא בר אבימי רבי היא וסבר לה כרבי יוסי אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל חצר ניתרת בפס אחד אמר ליה אביי לרב יוסף מי אמר שמואל הכי והא אמר ליה שמואל לרב חנניה בר שילא את לא תעביד עובדא אלא או ברוב דופן או בשני פסין אמר ליה ואנא לא ידענא דעובדא [17] הוה (ג) בדורה דרעותא לשון ים הנכנס לחצר הוה ואתא לקמיה דרב יהודה ולא אצרכיה אלא פס אחד אמר ליה לשון ים קאמרת קל הוא שהקלו חכמים במים [18] כדבעא מיניה רבי טבלא מרב מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה אמר ליה [19] אין מחיצה תלויה מתרת אלא במים קל הוא שהקלו חכמים במים מכל מקום קשיא כי אתו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב פירשוה מרוח אחת בארבעה משתי רוחות משהו לכאן ומשהו לכאן אמר רב פפא אי קשיא לי הא קשיא לי דאמר ליה שמואל לרב חנניה בר שילא את לא תעביד עובדא אלא או ברוב דופן או בשני פסין למה לי רוב דופן בפס ארבעה סגי וכי תימא מאי ברוב דופן בדופן שבעה דבארבעה הוה ליה רוב דופן למה לי ארבעה בשלשה ומשהו סגי דהא אמר רב אחלי ואיתימא רב יחיאל עד ארבעה איבעית אימא כאן בחצר כאן במבוי ואיבעית אימא דרב אחלי גופיה תנאי היא תנו רבנן [20] לשון ים הנכנס לחצר אין ממלאין הימנו בשבת אלא אם כן יש [21] לו מחיצה גבוה י' טפחים בד"א שפירצתו ביותר מעשרה אבל עשרה [22] אין צריך כלום ממלא הוא דלא ממלאינן הא טלטולי מטלטלינן והא נפרצה חצר במלואה למקום האסור לה הכא

ג' טפחים שצריך לחי ג' מיכן ולחי ג' מיכן הרי אמה שעודפת הגדולה על הקטנה. הא דאמר שמואל חצר מותרת בפס אחד. **אסיקנא עובדא הוה בדורא דרעותא** בלשון ים שנכנס לחצר ולא אצרכה רב יהודה אלא פס אחד משום קל הוא שהקילו חכמים במים. **אמר רב פפא קשיא לי** הא דא"ל שמואל לרב חנניה בר שילא את לא תעביד עובדא. אלא או ברוב דופן או בב' פסין. למה לן רוב דופן פס ארבעה סגיא. וכי תימא הכא בחצר שהיא שבעה עסקינן ועבד ארבעה ושבק תלתא הא עביד תלתא ג) ושבק ד' לא. והאמר אהלי ואי תימא רב אהלי. במבוי אבל בחצר לא: **ת"ר לשון ים שנכנס לחצר** אין ממלאין הימנה בשבת אא"כ עשר לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים. בד"א ביותר מעשר אבל בעשר אין צריך כלום.

חשק שלמה על ר"ח ג) [ומשהו ושבק פחות ד' לג. כ"ה לפי הגרסא בגמ' שלפנינו].

מסורת הש"ס עם הוספות

ג) [לקמן יג.], ג) [שבת קו: וש"נ], ג) לעיל י., ד) [לעיל ט:], ה) שבת קא. לקמן טז: מח. פו:, ו) [לקמן יד:], ז) לקמן סוף ע"ב.

תוספות ישנים

א) לו שמא משום דלעולא בר אבימי צריך לר' רחמים (ד') [ג'] ומודים חכמים דקאמר הייט שצריך ב':

הגהות הב"ח

(א) גמ' והא דתני רב אלא בר אבימי: (ב) שם דעובדא הוה בדורא דרעותא: (ג) רש"י ד"ה הכי קאמר אינו צריך לחי וקורה כע"ל ומיהא "לא" ממקו: (ד) ד"ה דרב אחלי וכו' לקמן. נ"ב בריש דף יג:

גליון הש"ם

גמ' אי"ר נחמן בר יצחק מאן מודים. עי' גיטין דף לא ע"ב תד"ה אלא נ"מ. ולקמן דף מג ע"ב תד"ה ומיהא. ולקמן דף יח ע"ב תד"ה ממקוף:

ליקוטי רש"י

משום רבי ישמעאל. עי' לעיל בליקוטי רש"י יא ע"א ד"ה משום. מחיצה תלויה. מתלגת עשרה שהגמיסה מן הקרקע שלשה או יותר (לקמן טז:). מהו שתתיר. לעולא מתורצה שלא תהא כפרוצה לרה"ל [שבת קא.].

רב נסים גאון

והאי דתני אדא בר איבומי רבי היא וסבר לה כר' יוסי הוא שאמר ר' יוסי במשנה (דף יד) בשביל החיים רחבן ג' שכבר פירשנוהו:

הגהות וציונים

ג) [גירסת הערוך בערך ימי ר' אבא] (גליון) ועי' תוס' לקמן עמוד ב בד"ה להוי: ב) בכת"י א"ל אנא לא ידענא עובדא הוה בדורא דרעותא (וכ"ה הלשון לעיל ז ע"ב ובשאר דוכתי שציינם בגליון הש"ס לעיל), ועי' ריטב"א: ג) בכת"י וראשונים אלא א"כ עשו לו, וכ"ה ברש"י (והפסק הנקודה צ"ל אחרי תיבת "עשו"), ועי' יד דוד דכ"ה עיקר (דק"ס): ד) צ"ל ביותר מעשר אבל עשר (אמות, כת"י וכל הדפו"י): ה) בכת"י ודפו"ר נוסף האימעיט פתח מארבעה: ו) בכת"י ובדפו"ר מדמפליג בין עשר ליותר מעשר (ועי' ריטב"א): ז) צ"ל בפס אחד משהו (דבש תמר): ח) ואם היינו גורסי' בבציר מארבעה סגי הוי א"ש טובא אך לא נמצא בשום ספר (גליון): ט) בדפו"ר ליתא תיבות "למה לי", ועי' בתוס' הרא"ש: י) בדפו"ר הנוסח ברש"י כמו שאיתא בגמ' בכת"י ובדפו"ר ה"ק אינו צריך לא לחי וקורה כב"ש ולא לחיין כר"א אלא וכו' (ומכאן בא טעות המדפיסים ברש"י):

עין משפט נר מצוה

סה א מיי' פי"ז מהלכות שבת הלכה ט סמג עשין דרבנן ח טור ש"ע א"ח סי' שסג סעיף ה:

סו ב מיי' פט"ו מהלכות שבת הלכה יג סמג עשין ח טור ש"ע א"ח סי' שסג סעיף ה:

סז ג מיי' שם הלכה יג וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שנה סעיף ג:

סח ד מיי' שם הלכה יא וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שנו סעיף ב:

רבינו חננאל

ולב"ה ג' מחיצות דאורייתא לטלטל וכשם שלחי משום היכר כך קורה משום היכר ובשתי מחיצות נמי מבוי הוא מיהו לזחוק בו מדה"ר אסור כדאמרינן דהוא כדה"י ולטלטל בו עד שיהו ג' וכדתניא חצרות של רבים ומבואות שאינן מפולשין בין ערבו בין לא ערבו הזורק בתוכו חייב. ר' אליעזר אומר לחיין וקורה קאמר ולב"ש חולק או לב"ה חולק ולחיים בלא קורה קאמר ולא אפשיטא בהדיא. א"ר שמעון בן גמליאל לא נחלקו ב"ש וב"ה על מבוי שהוא פחות מד' אמות שאין צריך כלום. איני והא תנן משום ר' ישמעאל אמר תלמיד אחד לא נחלקו ב"ש וב"ה על פחות מד' אמות שהוא (או) [ניתר] בלחי או בקורה. ופריק רב אשי דרשב"ג הכי קתני אינו צריך לחיים כר' אליעזר ולא לחי וקורה כב"ש אלא או לחי או קורה כב"ה. למטה עד כמה אהלי ואיתימא רב (יהואל) [אהלי] עד ארבעה. פי' מבוי שהוא רחב מארבע אמות ולמעלה צריך לחי וקורה עד עשר אמות אבל למטה מד' אמות עד ד' טפחים צריך לחי או קורה אבל אם פתחו של מבוי רחבו מארבעה טפחים ולמטה אין צריך לא לחי ולא קורה אלא מותר בולא כלום. סוגיין דכי היכי דמצריך ר' אליעזר במבוי לחיים הכי נמי מצריך לחצר שני פסין ואמר רב נחמן בר יצחק מאן מודים רבי ומאן חולקין עליו רבנן. תתניא חצר ניתרת בפס אחד. רבי אומר בב' פסין א"ר אסי א"ר יוחנן חצר צריכה ב' פסין ואסיקנא שני פסין בב' רוחות משהו לכאן ומשהו לכאן. מצד אחד צריך פס ארבעה. והא דתני איבומי חצר קטנה בעשר גדולה בי"א אוקמנא לר' דמצריך ב' פסין וסבר לה כר' יוסי דאמר לחיים שאמרו רחבן

הכא במאי עסקינן דאית ליה גידודי. פירש רש"י אבל היס כיסהו וקשיא דמכל מקום מאי שנא דלענין מלטול חשיבי מחיצות ולענין מילוי לא חשיבי וי"ל דהכי פירושו אע"פ שהיס ממלינן פירוש דאסור לטלטל (ה) מבית לחצר ונקט מילוי משום דעיקר תשמישים מחצר לבית הוא המילוי אבל טלטולי הוא דמטלטלין בחצר ואמאי כו' ומשני דאית ליה גידודי ונכרת מחיצה לבני חצר ולבני בית שהם רחוקים אינה נכרת ועריבי מיא[ו] ומשום הכי אסור וקשה דבפרק כילד משתתפין (לקמן ד' פז.) משמע דאתי שפיר דלא בענין שירלו דאשי קנים אי לאו ° משום דרב יהודה קפיד אערובי מיא והשתא הך ברייתא נמי סברה הכי דיש לומר דהוה מלי למימר וליטעמיך וריב"ן מפרש דמיירי בחצר שנפרצה מערב שבת והמיס בלו בשבת ונקמר הכא במאי עסקינן דאית ליה גידודי ולהכי מטלטלין דשבת הואיל והותרה הותרה[ב] אע"ג דהשתא אין המחיצות ניכרות אבל למלאות מן המיס שבלו בשבת לא שייך הואיל והותרה הותרה ורשב"ס ור"ת פירשו דאית ליה גידודי [שיש גדודים] גבוהים עשרה ליס (ג) בתוך החצר ולכך מטלטלין בחצר אבל למלאות מן המיס אסור דמקום המיס נפרץ במלואו ליס והיס הוי כרמלית (ג) ואין לומר שמא יעלה היס שרטון שגדודים גבוהים יותר או שהס רחוקים משפת היס ביותר הרבה והשר מקולי מפרש דהכי פירושו מילוי הוא דלא ממלינן הוא הדין מלטול ונקט מילוי משום דקתני בברייתא אין ממלאים אבל מלטולי מטלטלין אם הלכו להם המיס ואמאי כו' דאית ליה גידודי ולהכי שרי בשאין המיס אבל כשיש המיס ומתילה אינה ניכרת ועריבי מיא אסור וא"ת ואמאי אסור הכא למלאות והא קתני בתוספתא (פ"ו) גזוטרא שהיא למעלה מן המיס אין ממלאים אימנה בשבת אלא אם כן עשה מחילה גבוה עשרה למטה מן המיס ואע"פ שהמיס נפין על גבה אלמא אף על גב דאין מחילה ניכרת ממלאין אימנה ושמא יש לומר דהתם שהמחילות עשויות לשם מים עדיפי מגידודי דהכא וריצב"א פירש כרש"י דאית ליה גידודי אבל היס כסהו ולהכי לא ממלינן דילמא אזל דלי לאידך גיסא חוץ לחצר וטעמא דעריבי מיא אין אסור אלא משום דילמא אזל דלי לאידך גיסא ולא משום דאין המחילות ניכרות ובעשר דהוי כפתא לא חיישינן דאיכא היכרא אבל טלטולי מטלטלינן אע"ג דאין מחילות ניכרות והשתא אתי שפיר הכיא דתוספתא ב): **איתיביה** יתר על כן. ° ואפילו רבנן לא (ד) אסרי אלא דמדרבנן בעי שלא מחילות גמורות: **כמה מבוזנים** בו' **אלא בפס ארבעה.** אית דלא גרים ארבעה משום דהשתא סלקא דעתיה דרבי זירא דסבי בפס משהו ואין לחוש דמשום מסקנא נקט ארבעה: **להדיו** כפס משהו ולישתרי. ואף על גב דרבי זירא גופיה קאמר לעיל[ו] מרזא אחת בארבעה לבתר הכי שמעה:

ובתים וחצירות פתוחים לתוכו. שתי חצירות למבוי ושתי בתים לכל חצר וחצר והכי איתא בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת ד' קלא.) ואם תאמר חצר שאינה מרובעת היכי משתרי בלחי ובתים בעי בתים לכל חצר ולא בתים ובתים לכל חצר דהא בפרק הדר (לקמן ד' עג.): אמר רב אין מבוי ניתר בלחי משהו וגם אינו ניתר בקורה מ"ט כיון שארבו כרחבו הוה ליה כחצר וחצר אינה ניתרת בלחי אלא בפס ארבעה. אמר רב נחמן נקטינן איזו היא מבוי שניתר בלחי וקורה כל שארכו ובתים וחצירות פתוחים לתוכו. **ואיזהו חצר שניתרת בפס ד'** כל שמרובעת ואפילו עגולה לאפוקי אריכא וקטינא ואפילו ארכה יתירה על רחבה משהו: פיסקא משום ר' ישמעאל אומר תלמיד אחד בפני ר'

ליקוטי רש"י גידודי. גידוד לשון שפה [לעיל ה.]. וקורה משום היכר. לימוד מינכי ולידעו דתקנתא עבוד ולא שכן שתי מלירות וגשרים ונפשות ורש"ל המקורה מטלטלין מתחיכן בשבת דכרי ר' יהודה יתר על כן אמר רבי יהודה דלפילו הס"ר גמורה ואין שם תקרה למימר יורד וסותם שרי בשתי מחיצות של שני לידי הס"ר [לקמן צה.]. **כמה מבוזנין.** כמה יפה מזונו [רשב"ם ב"ב קמט.]. **ובתים וחצרות.** שני בתים פתוחים לשתי חצרות שתיהם לכל חצר ושתי חצרות פתוחות למבוי [שבת קלא. ועי' לקמן עד.]. **חביבי.** תרגום של דודי רבי חייא היה [מכות ג.]. רב כר אתוה וכר אתתיה דר' חייא הוה, איינו אביו של רב אמי של ר' חייא היה מן האב דבאמרינן בפ"ק דסנהדרין (דף ה.) אייבו ואמא ושלא ומרתא ורבי חייא הוה אחותה שהיתה אמו של רב אחותו של רבי חייא היתה מן האם [פסחים ד.].

מסורת הש"ס עם הוספות

(ה) [לעיל דף ג. וש"נ], ב) שבת ו. קיז. לעיל ו. לקמן כב. עט. לה., ג) לעיל ה., ד) [שבת קלא. וש"נ], ס) עי' לעיל יא:, ו) לעיל דף ו:, ז) פסחים דף ד., ח) עי' לקמן פו., ט) עי' לקמן יז., י) בעמוד א (ועי"ש בגלילון), כ) עי' שבת קל ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הכא וכו' פירו' דאסור לטלטל מחצר לבית ונקט מילוי: (ב) בא"ד גבוהים עשרה ליס עצמו בתוך החצר וכו': (ג) ואין לחוש. נ"ב עיין בדף ח ע"א: (ד) ד"ה איתביה וכו' רבנן לא אמרי אלא:

רב נסים גאון

אמר ליה רב הכי אמר חביבי. ותמצא בירורו בפרק אור לארבעה עשר בתחילת מסכת פסחים (דף ד) רב בר אחוה דר' חייא ובר אחתיה הוא ובבבא בתרא בפר' חזקת הבתים (דף מא) תמצא ג"כ ההוא גברא דהוה דר בקשתא בעליתא אתא לקמיה דר' חייא אמר ליה אי אית לך סהדי דדר בה איהו מיקמך אפי' חד יומא מוקימנא לה בידך ואי לא לא אמר רב הוה יתיבנא קמיה דחביבי: תלמיד

גליון הש"ס

גמ' אלמא קסבר לחי משום מחיצה וקורה משום היכר. עי' לעיל ה ע"ב תוד"ה מנין ולקמן דף פו ע"ל תד"ה קורה: גמ' ורבא אמר אחד זה ואחד זה. עיין בהגלה"ש פ"ק דסוכה סי' ט: רש"י ד"ה לחי מכאן. אלמא לחי משום מחיצה. ק"ל הא הקופה לכ"ע דמדברי ר"י מוכח דאפילו קורה משום מחיצה. ויש לדחוק דלענין קורה בריית דלעיל דקתני זוכק לאוך מבוי יש לו לחי חייב משמע דוחק לחי ולא קורה פליג מה עלה ה] ר"י אבל לענין לחי לא מצינו ממן דפליג: תד"ה הב"ע. משום דר"י קפיד אערובי מיא. לא זכיתי להבין דעיקרי מיא שייך בכור שבין ב' חצירות דמיס שבלבד הטבי בא לבאן דרך המחילה ואסור לשלוב דשבתו בחצר מבינו ואסור להכניסם לביתו. אבל הכא דשבתו בכרמלית הא עתה שבתו חוץ לחצר נעשה הר"י גמורה ואינו עוקר מכרמלית. אם נכא לדון כיון דבמיס לא מכרכא מחילות הוי כליתגייסו למחילה מ"ש גם בלא טעמא דעיריבי מיא לאסור המיס שבתו לבלבד לה ולא עוקר מכרמלית. אם נכא לדון כיון דבמיס לא מכרכא מחילות הוי כליתגייסו למחילה מ"ש גם בלא טעמא דעיריבי מיא לא שייך הכא כלל וכ' יתיר עיני: תד"ה איתיביה. ואפי' רבנן כו'. תמוה לי הא מינו מאן דפליג על ר"י בגרייתא פ"ק דשבת דף ו' זכו לה"ר גמורה ואמרי' עלה ואמאי קרי לה גמורה וכו' אבל לזרוק מודו קמ"ל הכי מברייתא דו מוכח אי דרבנן דר"י פליגי עלה אפי' לזרוק אי דעכ"פ הך ברייתא פליג עלה ובפשטא דמלתא דמכא הברייתא שמעי' דרבנן פליגי עליה אפי' לזרוק וא"כ איך בחבו ואפילו רבנן וכו' ומאי פריך הש"ס וא"נ:

הגהות וציונים

(ו) בכת"י דפו"ר רב יעקב בר אבא (וכ"ה נכון, דק"ס): ז) תיבת "התם" ליתא בכת"י ובכמה דפו"ר (וכ"ה ישר, דק"ס): ח) ע' בילקו"מ ועי' ריטב"א כאן ולעיל ה ע"ב (ד"ה ומה חצר), רשב"א, ר"ן ומאירי: ט) בדפוס נדפס בטעות "דבית" וכן להלן בסמוך אפילו "בית" והוא ט"ס דצ"ל דבי' כלומר בעשר (גנזי יוסף), ועי' מהר"ם ובחזו"א או"ח קג, ט: י) נדצ"ל פליג בזה על ר"י (וכ"ה בקושיות עצומות):

עין משפט נר מצוה

מט א מי' פי"ז מהל' שבת הלכה ט:
ע ב מי' שם הלכה ז וסמג שם טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף כו:
עא ג מי' שם הלכה ח וטוש"ע שם סעיף כז:

תוספות ישנים

א) וא"ת והיכא ס"ד דלחי משום ממילה הא אמרינן דמשה לא תפרוך דוקא (לקמן טו ע"ב) ושמא במחילה ג' אי ד' לא אמרינן:
ב) ופע"ג דהכא אמר דמי[ד] אין לריך לגוס והתם בענין אפילו בי' שירלו דאשי קנים התם משום דנעלה ממנלא מרשות מסיכו ושוב לריכא לנייתם דילמא אזל דלי לאידך גיסא ונפ נפרך ממילולו והכיא דתוספ' מיירי בענין לליכא לנייתם דילמא אזל דלי לאידך גיסא:

רבינו חננאל

ומקשינן בלשון ים דאסיר הא בחצר שרי לטלטולי והרי נפרצה החצר למקום האסור לה ושנינן בחצר דאית לה גידודי שהן כמו לחיים. אמר רב יהודה מבוי הראוי לשיתוף. פי' כגון מבוי מפולש ועשה בראשו האחת דלת ובראשו האחרת דלת קורה לפיכך ראוי הוא עכשיו לשיתוף אם הכשירו בלחי הלחי במקום מחיצות חשוב ונמצא בו ד' מחיצות לפיכך הזורק מרה"ר לתוכו חייב. אבל הכשירו בקורה שהיא משום היכר ואין בו אלא ב' מחיצות ודלת הזורק לתוכו פטור. וכן אמר רבה לחי משום מחיצה וקורה משום היכר. ורבא אמר אחד זה ואחד זה משום היכר ואקשינן לרבא מידא הזורק למבוי יש לו לחי חייב. אין לו לחי פטור. מאי לאו יש לו הכשירו בלחי אין לו לחי אין הכשירו בלחי אלא בקורה. קשיא לרבא ומשני רבא הכי קתני מבוי שיש לו ג' מחיצות ואינו מחוסר אלא לחי והכשירו עכשיו בלחי חייב אבל מחוסר לחי ומחיצה פטור. (איני דמבוי) [ומבוי] שיש לו (ג) [ב] מחיצות בהכשירו בב' ראשין בלחיים או בקורות פטור והתניא יתר על כן א"ר יהודה מי שיש לו ב' בתים מב' צידי הדא"ר עושה לחי מיכן ולחי מיכן כו' ומשני קסבר ר' יהודה ב' מחיצות דאורייתא. אמר רב יהודה אמר רב מבוי שארכו כרחבו אינו ניתר בלחי משהו וגם אינו ניתר בקורה מ"ט כיון שארכו כרחבו הוה ליה כחצר וחצר אינה ניתרת בלחי אלא בפס ארבעה. אמר רב נחמן נקטינן איזו היא מבוי שניתר בלחי וקורה כל שארכו יתר על רחבו ובתים וחצירות פתוחין לתוכו. ואיזהו חצר שניתרת בפס ד' כל שמרובעת ואפילו עגולה ליתר מאי הוא. גידוד לשון שפה [לעיל ה.]. וקורה משום היכר. לימוד מינכי ולידעו דתקנתא עבוד ולא ניתי מלמלוטי בלה"ל [לעיל ג.]. יתר על כן. דיש דמייתא אחד מלון שכן שני בתים ואחד מלון שכן שתי מלירות וגשרים ונפשות ובה"ל המקורה מטלטלין מתחיכן בשבת דכרי ר' יהודה יתר על כן אמר רבי יהודה דלפילו הס"ר גמורה ואין שם תקרה למימר יורד וסותם שרי בשתי מחיצות של שני לידי הס"ר [לקמן צה.]. כמה מבוזנין. כמה יפה מזונו [רשב"ם ב"ב קמט.]. ובתים וחצרות. שני בתים פתוחים לשתי חצרות שתיהם לכל חצר ושתי חצרות פתוחות למבוי [שבת קלא. ועי' לקמן עד.]. חביבי. תרגום של דודי רבי חייא היה [מכות ג.]. רב כר אתוה וכר אתתיה דר' חייא הוה, איינו אביו של רב אמי של ר' חייא היה מן האב דבאמרינן בפ"ק דסנהדרין (דף ה.) אייבו ואמא ושלא ומרתא ורבי חייא הוה אחותה שהיתה אמו של רב אחותו של רבי חייא היתה מן האם [פסחים ד.].